

Список літератури

1. Коноплицкий В.С. Лечение гемангиом у детей и оптимизация профилактики их рецидивов: автореф. дис. на соискание степени канд. мед. наук: спец. 14.01.09 "Детская хирургия" / В.С.Коноплицкий.- М., 2004.- 25с.
2. Гемангиомы и сосудистые мальформации: классификация, клиника, диагностика, лечение, ошибки / Р.А.Серов, Л.А.Бокерия, К.М.Морозов [и др.] //Анналы хирургии.- 2008.- №6.- С.76-80.
3. Bruckner A.L. Infantile hemangiomas / A.L.Bruckner, I.J.Frieden //J. Am. Acad. Dermatol.- 2006.- Vol.55.- P.671-682.
4. Hypoxia - induced mediators of stem progenitor cell trafficking are increased in children with hemangioma /M.E. Kleinman [et al.] //Adolesc. Med.- 2007.- Vol.15.- P.455-471.

Погорелый В.В., Коноплицкий В.С., Навроцкий В.А., Фомин А.А., Якименко О.Г.

КОНТАКТНЫЙ МЕТОД ЛЕЧЕНИЯ ПОВЕРХНОСТНЫХ НОВООБРАЗОВАНИЙ КОЖИ И МЯГКИХ ТКАНЕЙ У ДЕТЕЙ

Резюме. Для повышения эффективности диагностики и лечения поверхностных новообразований кожи и мягких тканей у детей разных возрастных групп нами пролечено 174 детей в возрасте от 2-х месяцев до 18 лет с применением препарата Солкодерм. Своевременное и правильное применение в лечении препаратом Солкодерм, приводит к сокращению сроков лечения с хорошим клинико-косметическими результатами без вторичного инфицирования и развития рубцовых деформаций.

Ключевые слова: дети, поверхностные новообразования, консервативное лечение.

Pogoriliy V.V., KonoplikskyV.S., Nawrocky V.A., Fomin A.A., Yakimenko O.G.

CONTACT METHOD TREATMENT OF SUPERFICIAL TUMORS OF THE SKIN AND SOFT TISSUES IN CHILDREN

Summary. To improve the efficiency of diagnosis and treatment of superficial tumors of the skin and soft tissues in children of different age groups treated 174 children aged from 2 months to 18 years with using the Solkoderm drug. The timely and correct application in the treatment of Solkoderm drug leads to shortening of time treatment with good clinical and cosmetic results without secondary infection and development to scarring deformations.

Key words: children, superficial tumors, conservative treatment.

Рецензент - д.мед.н., проф. Кукуруза Ю.П.

Стаття надійшла до редакції 8.06.2016 р.

Погорілий Василь Васильович - д.мед.н., професор кафедри дитячої хірургії ВНМУ ім. М.І. Пирогова; +38(097)5947746
 Коноплицкий Віктор Сергійович - д.мед.н., доцент кафедри дитячої хірургії ВНМУ ім. М.І. Пирогова; +38(067)7668238
 Навроцкий Володимир Анатолійович - к. мед. н., доцент кафедри дитячої хірургії ВНМУ ім. М.І. Пирогова; +38(0432)511281
 Фомін Олександр Олександрович - д.мед.н., професор кафедри дитячої хірургії ВНМУ ім. М.І. Пирогова; +38(098) 2646169
 Якименко Олександр Григорович - к.мед.н., доцент кафедри дитячої хірургії ВНМУ ім. М.І. Пирогова; +38(067)9313807

© Дідик Н.В.

УДК: 37.091.39:159.955-057.87(61)

Дідик Н.В.

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2 (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ МОЛОДШИХ КУРСІВ МЕДИЧНОГО ВУЗУ

Резюме. В статті наведені можливості сучасних технологій вищої медичної освіти у викладанні предмету "Професійні хвороби" для студентів педіатричного факультету медичного вищого навчального закладу. Запропонована інтерактивна методика викладання предмету дозволяє покращити якість підготовки майбутніх лікарів.

Ключові слова: педагогічний процес, інтерактивні технології навчання, вища медична освіта, клінічне мислення, професійні хвороби

Вступ

Формування клінічного мислення - основне завдання навчання студента лікувального факультету медичного вищого навчального учбового закладу. Лише різнобарв'я методологічних прийомів викладача дозволить справитись із цим завданням [3, 6, 7, 8]. З цією метою впровадження в практику навчання студента-медика методики "моделювання клінічної ситуації" на семінарському практичному занятті є доцільним та розширює кругозір та бачення очевидного студентом, дозволяє відійти від чітких стандартів комп'ютерної програми [5, 8].

Мета - покращення викладання з предмету "Про-

фесійні хвороби" шляхом використання при проведенні семінарського практичного заняття методики "моделювання клінічної ситуації" студентам 5 курсу медичного факультету №2 ВНМУ ім. М.І. Пирогова із застосуванням в якості контролю знань результатів модульного набору тестів.

Матеріали та методи

На практичних заняттях на циклі "професійні хвороби" були застосовані технології колективно-групового навчання у групах студентів, які вперше почали вивча-

ти клінічну дисципліну, і вони передбачали одночасну спільну роботу всієї групи [11, 12]. Була застосована форма роботи - "Моделювання клінічної ситуації". Особливістю вказаної методики є зростання інтересу до навчання, розвиток продуктивного мислення та створення ділової обстановки на занятті, що вчить вести діалог, дискусію і спонукає до самостійності у здобуванні знань [4, 10].

Організація інтерактивного навчання передбачала моделювання клінічних ситуацій, використання рольових ігор та спонукала до доказових розмірковувань стосовно тематики і спільного вирішення питання на основі аналізу патогенезу та клініко-лабораторних змін у кожному окремому випадку [1, 2]. Говорячи про "моделювання клінічної ситуації", один із студентів на практичному занятті протягом 10 хвилин виступає у ролі пацієнта, який звернувся за допомогою у центр первинної медико-соціальної допомоги (ЦПМСД) за місцем проживання до свого лікаря загальної практики - сімейної медицини. Роль лікаря виконує інший студент. Як студент-пацієнт, так і студент-лікар повною мірою зіставляють свої ж власні скарги, анамнез захворювання та анамнез життя, в першому випадку, та об'єми пропорованих досліджень як загально-клінічних так і додаткових лабораторно-інструментальних, в другому випадку, для постановки попереднього клінічного діагнозу, відповідно до тематики практичного заняття. На другому етапі вже студент-лікар оцінює ситуацію, і протягом 5-10 хвилин приймає рішення, щодо подальшої тактики ведення даного хворого [9, с.181; 13,с.55; 14,с.29]. У цій ситуації прослідковується скорегованість взаємодії між пацієнтом, лікарем загальної практики сімейної медицини ЦПМСД та вторинною ланкою організації медичної допомоги населенню, в якій неабияку роль відіграє фактор часу надання кваліфікованої спеціалізованої медичної допомоги. Оскільки вчасна діагностика є запорукою успішного лікування та досягнення контрольованих показників здоров'я населення, в тому числі в розрізі професійної патології. Крім того, впровадження методики "моделювання клінічної ситуації" на практичному занятті одночасно з аналізом теми семінарського заняття, дозволяє деталізувати та акцентувати увагу на етичних та деонтологічних аспектах взаємо-

відносин пацієнт-лікар. Адже останнє, в умовах сьогодення, набуло нового розмаху розвитку в суспільстві із відповідними правовими аспектами як пацієнта, так і лікаря [14, 15].

Результати. Обговорення

Протягом 2013-2014 навчального року на базі ДУ "Науково-дослідний інститут реабілітації інвалідів" Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова із залученням методики інтерактивного навчання "Моделювання клінічної ситуації" проходило навчання 39 студентів 5 курсу медичного факультету №2 з професійних хвороб. Середній вік студентів у академічних групах склав $23 \pm 1,5$ р. Гендерний розподіл у групах був наступним: $20,5 \pm 2\%$ юнаки і $79,5 \pm 2\%$ - дівчата (рис. 1).

При проведенні семінарів студенти приймали участь в заняттях з "моделюванням ситуації". Ці студенти становили групу дослідження. Групу контролю склали 33 студенти 5 курсу медичного факультету №2 ВНМУ ім. М.І. Пирогова, які проходили курс професійних хвороб протягом 2011-2013 навчального року за звичайно прийнятою технологією навчання. Групи були репрезентативні за віком та за статтю. Середній вік контрольної групи дослідження склав $22,5 \pm 1,5$ роки, співвідношення осіб чоловічої статі до осіб жіночої статі склав 1:4. Вагомим фактором в організації педагогічного процесу із залученням інтерактивних технологій навчання було те, що 7,7% студентів уже здобули медичну освіту першого рівня з присвоєнням кваліфікації "медична сестра" та 12,8% студентів мали практичний досвід догляду за хворими у стаціонарних відділеннях лікувально-профілактичних установ другого рівня та на етапі первинної медико-санітарної допомоги, 79,4% студентів мали базову середню освіту.

План практичних занять був представлений 12 темами згідно робочих програм вивчення дисципліни, затвердженими на методичному засіданні кафедри.

Отримані дані оброблялися на персональному комп'ютері за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel.

Всім студентам, як контрольної групи, так і студентам групи дослідження на першому практичному занятті з предмету професійні хвороби проводився початковий контроль рівня знань з внутрішньої медицини, який вмщував в собі знання нормативної бази клінічних аналізів та інструментальних методів дослідження хворих у внутрішній меди-

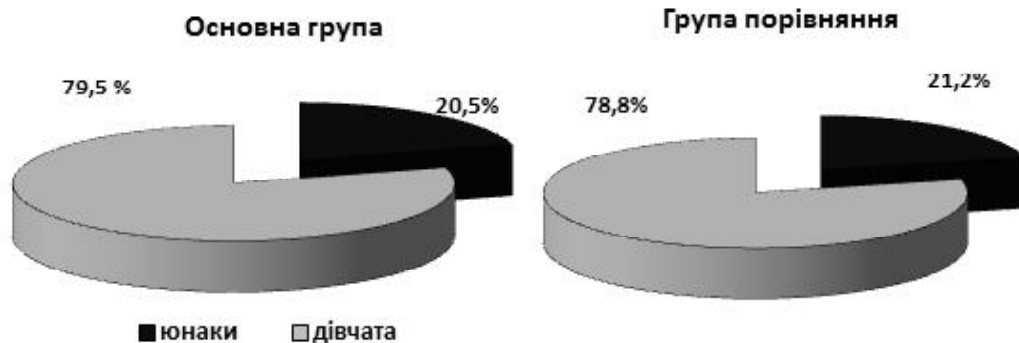

Рис. 1. Гендерний розподіл студентів у основній та групі контролю у групах.

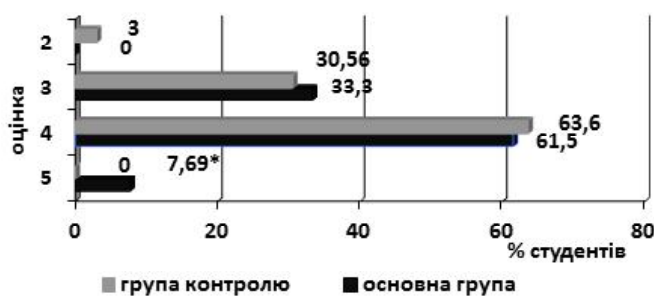

Рис. 2. Успішність студентів при використанні інтерактивних технологій (* $p < 0,05$).

ціні, вміння їх оцінювати та інтерпретувати, перевірку практичних пропедевтичних навиків роботи з пацієнтом, який включав в собі уміння збирати скарги, анамнези захворювання та життя, проводити об'єктивне обстеження хворого. Результати аналізу початкового рівня знань (середнього балу успішності) як в групі контролю, так і в групі дослідження склав $3,56 \pm 0,2$ бали, що показав рівномірність сформованих груп дослідження. Підсумовуючи якість навчання студентів групи контролю видно, що на "відмінно" предмет "професійні хвороби" не склав ніхто, "добре" отримав 21 студент, що складає 63,6%, "задовільно" - 11 студентів, що складає 33,3% та на "незадовільно" предмет склав 1 студент. У той же час, вже 3 студенти (7,69%) групи дослідження склали предмет "професійні хвороби" на "відмінно", 24 особи (61,5%) - на "добре", 12 осіб (30,56%) - на "задовільно". Незадовільні оцінки - відсутні (рис. 2).

Застосування методу "моделювання ситуації" проти рутинних методів аудиторної роботи дозволило добитися кращих показників поточної успішності та попередити виникнення, а також забезпечити вчасну ліквідацію академічної заборгованості студентами 5 курсу ме-

дичного факультету. Середній бал академічної успішності з предмету "професійні захворювання" зріс від 3,61 балів, у групі контролю, до 3,77 балів, у групі дослідження, ($p < 0,05$), що свідчить про доцільність використання методики "моделювання ситуації" у процесі навчання студента-медика на тлі Болонської системи навчання в умовах Євроінтеграції вищої школи.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Використання сучасних інтерактивних технологій навчання сприяє врахуванню індивідуально-типологічних особливостей та здібностей студента, розвиває творчі здібності, що сприяє засвоєнню професійних навичок, розкриває шлях до самореалізації майбутніх клініцистів.

2. Поеднання інтерактивних методів викладання із рутинними академічними методиками підвищує якість освіти та підготовки конкурентоспроможних молодих кадрів.

Перспективи подальших розробок полягають, на мою думку, у введенні та адаптації до практичного семінарського заняття з предмету "професійні хвороби" сучасних високотехнологічних навчальних комплексів, які б вміщували в собі наочне бачення студентом подальшого розвитку ситуації, а саме: "пацієнт-здорово людина", "пацієнт-інвалід", "пацієнт-хронічно хвора людина", "пацієнт-труп". Використання сучасних інтерактивних технологій навчання сприяє врахуванню індивідуально-типологічних особливостей та здібностей студента, розвиває творчі здібності, що сприяє засвоєнню професійних навичок, розкриває шлях до самореалізації майбутніх клініцистів і підвищує якість освіти та підготовки конкурентоспроможних молодих кадрів.

Список літератури

1. Дашкевська І.М. Інтерактивні методи навчання та їх застосування в екскурсійній діяльності / І.М. Дашкевська, О.І. Томкович // Вісник Луганського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. - 2012. - № 4 (239), Ч. II. - С. 129-134.
2. Денисюк В.І. Проблеми підготовки лікарів і покращення навчання студентів 6-го курсу шляхом розвитку творчості та удосконалення клінічного мислення з внутрішньої медицини / В.І. Денисюк, В.П. Іванов, Г.І. Коцута // Новості медицини і фармації. - 2013. - № 5(449). - С. 16.
3. Енциклопедія освіти /Акад. пед. наук України: [гол. ред. В.Г. Кремінь]. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 1040 с.
4. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / В.М. Андреева, В.В. Григоріаці. - Х.: Вид. група "Основа", 2006. - 100 с.
5. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие [для студентов пед.вузов и системы повышения квалификации пед. кадров] / [Полат Е.С., Бухаркина М.Ю., Моисеева М.В., Петров А.Е.]; под ред.Е.С. Полат. - [2-е изд. стер.] - М.: Издат.-центр "Академия", 2005. - 272 с.
6. Кадемія М.Ю. Використання інтерактивних технологій навчання / М.Ю. Кадемія // Теорія і практика управління соціальними системами. - 2012. - № 3. - С. 125-132.
7. Кадемія Р.С. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців / Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія, М.М. Козяр; за ред. член-кор. НАПН України Гуревича Р.С. - Львів: ЛДУ БЖД, 2012. -380 с.
8. Кадемія М.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: словник-госарій / Кадемія М.Ю., Козяр М.М., Рак Т.Є. - Львів: СПОЛОМ, 2012. - 136 с.
9. Ковальчук Л.О. Впровадження інноваційних освітніх технологій у викладання розділу "захворювання слизової оболонки порожнини рота" / Л.О. Ковальчук, В.М. Кулигіна // Вісник Вінницького національного медичного університету. - 2012. - Т. 16, № 1. - С. 181-183.
10. Образцов П.И. Психолого-педагогические аспекты разработки и применения в ВУЗе информационных технологий обучения / Образцов П.И. - Орел: Орел ГГУ, 2000. - 145 с.
11. Перспективні освітні технології наук: метод. посібник / [Алексюк А.М., Бех І.Д., Демків Т.Ф. та ін.]. - К.: Голак, 2000. - 560 с.
12. Пометун О.І. Інтерактивні методи навчання: теорія і практика / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. - К.:

- Либідь, 2002. - 136 с.
13. П'ятакова Г.П. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі: навч.-метод. посібник [для студентів та магістрів вищої школи] / Г.П. П'ятакова, Н.М. Заячківська. - Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2003. - 55 с.
14. Фурс М.В. Интерактивные формы обучения - средство повышения уровня профессиональной подготовки студентов / М.В. Фурс // Вестник высшей школы. - 2011. - № 10. - С. 29.
15. Steimle G. Notetaking in University Courses and its implications on e-learning Systems / G. Steimle, I. Gurevych, M. Muhlhauser // Learning Fastitagung Informatik. - Siegen, Germany, 2007. - P. 45-56.

Дидик Н.В.

ИНТЕРАКТИВНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ И ФОРМИРОВАНИЕ КЛИНИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ У СТУДЕНТОВ МЛАДШИХ КУРСОВ МЕДИЦИНСКОГО ВУЗА

Резюме. В статье приведена возможность современных технологий высшего медицинского образования в преподавании предмета "Профессиональные болезни" для студентов педиатрического факультета медицинского высшего учебного заведения. Предложенная интерактивная методика преподавания предмета дает возможность улучшить качество подготовки будущих врачей.

Ключевые слова: педагогический процесс, интерактивные технологии обучения, высшее медицинское образование, клиническое мышление, профессиональные болезни.

Didyk N.V.

INTERACTIVE TECHNOLOGIES OF TRAINING AND CLINICAL MENTALITY OF STUDENTS OF JUNIOR COURSES OF MEDICAL UNIVERSITY

Summary. The article presents the possibilities of modern technologies of higher medical education in the teaching of the subject "Occupational diseases" for students of pediatric faculty of medical higher educational institution. The proposed interactive teaching methods can improve the quality of training of future physicians.

Key words: pedagogical process, interactive teaching methods, higher medical education, clinical thinking, occupational diseases.

Рецензент - д.мед.н., проф. Жебель В.М.

Стаття надійшла до редакції 11.05.2016р.

Дідик Наталя Василівна - к. мед. н., асистент кафедри внутрішньої медицини медичного факультету №2 Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; +38(063)6296645; didyk@mail.ru

---

© Churpiy I.K.

UDC: 371.623.5

Churpiy I.K.

Ivano-Frankivsk National Medical University, Department of Surgery of the dental Faculty (str. Galician, 2, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76018)

FEATURES FORMATION OF PROFESSIONAL MORALITY AND ETHICS IN STUDENTS OF MEDICAL UNIVERSITIES

Summary. The article discusses the problems of education of students. Forming expert at present education of youth should focus on the use of all methods and measures harmonious development of young people. Training aimed at forming not only highly skilled health worker, but also a man of high morals, ethics and spirituality that form the stratum of intellectuals with high national consciousness and national spirit.

Key words: pedagogics, training, education.

Over the years of teaching in the medical college student has been formed not only as the future professional, but also a complete person, a person with high morals. The doctor - is not just a profession, it's a way of life. From the first steps in medicine the inner and the outer world of the future specialist is formed to be a doctor in the broadest sense of the word the perfect knowledge of their profession is not enough.

Doctor's activity is revealed through the moral values that serve humanity factor, special meaning is inherent in the professional morality and ethics. The feature provision of the doctor is that he communicates every day with colleagues, patients and relatives. The disease adversely affects the mood of the patient, his psychological state, changing its attitude to the environment, and the family is under stress.

Students who acquire the specialty of doctor and begin to study special subjects should know the basics of the science. After all, it will be difficult to establish the best relations with patients and colleagues, and be able to perceive the psychology of the patient and his family and be able to maintain its overall psychosomatic condition.

Nowadays, the concept of ethics and morality are perceived ambiguously. We realize that without them life is impossible. But it is difficult to give a clear definition of these rules, because each of these concepts have different limits and values. And the more acute problems we face, the fragile prospects for the future, the more the desire of modern man find the meaning of life, something worth living for. Therefore, it poses a question of choice of moral virtues. It is always, in any case, feels the need for higher values, which